

รายงานอาการภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค (AEFI) ประเทศไทย พ.ศ. 2550

สถานการณ์โรค/ภัย ที่สำคัญ

ข้อมูล ณ วันที่ 7 มีนาคม 2550

Adverse Events Following Immunization Surveillance Report, Thailand 2007, as of March 7, 2007

รายงานโดย กนกทิพย์ ทัพย์รัตน์

Kanoktip Thiparat

กลุ่มงานระบาดวิทยาโรคติดต่อ สำนักระบาดวิทยา

Communicable Disease Epidemiological Section Bureau of Epidemiology

✉ kanoktip@health.moph.go.th

สำนักระบาดวิทยา ได้รับรายงานอาการภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ในระบบรายงานเฝ้าระวังโรค (รง.506) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 7 มีนาคม 2550 จำนวน 42 ราย จาก 24 จังหวัด เป็นจังหวัดในภาคกลาง 8 จังหวัด (ร้อยละ 30.8 ของจังหวัดทั้งหมดในภาคกลาง) มีผู้ป่วย 12 ราย ภาคเหนือ 8 จังหวัด (ร้อยละ 47.1 ของจังหวัดทั้งหมดในภาคเหนือ) มีผู้ป่วย 17 ราย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 จังหวัด (ร้อยละ 15.3 ของจังหวัดทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) มีผู้ป่วย 5 ราย และภาคใต้ 5 จังหวัด (ร้อยละ 35.7 ของจังหวัดทั้งหมดในภาคใต้) มีผู้ป่วย 8 ราย (ตารางที่ 1) เป็นเพศชาย 20 ราย เพศหญิง 22 ราย อายุต่ำกว่า 1 ปี 13 ราย 1 – 4 ปี 15 ราย 5 – 9 ปี 1 ราย และมากกว่า 15 ปี 13 ราย เป็นผู้ป่วยนอก 27 ราย ผู้ป่วยใน 15 ราย เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลชุมชน 16 ราย โรงพยาบาลทั่วไป 7 ราย โรงพยาบาลศูนย์ 8 ราย และสถานีนอนมัย 11 ราย

ตารางที่ 1 จังหวัดที่มีรายงานผู้ป่วยอาการภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ประเทศไทย พ.ศ. 2550
ข้อมูล ณ วันที่ 7 มีนาคม 2550 จากระบบรายงาน 506

ภาค	จังหวัด (จำนวนผู้ป่วย)	จำนวนผู้ป่วยรวม (ราย)
กลาง	ลพบุรี(1) ชลบุรี (2) ฉะเชิงเทรา(1) ราชบุรี (3) นครปฐม(2) สมุทรสาคร(1) เพชรบุรี(1) ประจวบคีรีขันธ์(1)	12
เหนือ	เชียงใหม่(2) ลำปาง(2) แพร่ (1) เชียงราย(3) นครสวรรค์ (1) อุทัยธานี (4) ตาก(1) เพชรบูรณ์(3)	17
ตะวันออกเฉียงเหนือ	ศรีสะเกษ(1) ยโสธร(1) ขอนแก่น(3)	5
ใต้	นครศรีธรรมราช(1) สงขลา(2) ตรัง(1) พัทลุง(1) นราธิวาส(3)	8

ข้อมูลจากระบบรายงานเฝ้าระวังโรค(รง.506) จะไม่มีรายละเอียดของอาการและวัคซีน ทำให้ไม่ทราบข้อมูลที่สำคัญและจำเป็น ในการกำกับติดตามปัญหาที่เกิดจากการได้รับวัคซีน ดังนั้นหากมีการรายงานผู้ป่วยรหัส 78 (AEFI)ในระบบรง. 506 ควรติดตามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับอาการ วัคซีน และระยะเวลาเริ่มเกิดอาการ และบันทึกข้อมูลลงในบัตรรายงานอาการภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค (บัตรรายงานAPR-AEFI) ซึ่ง download บัตรรายงานAPR-AEFI และคำแนะนำในการบันทึกบัตรรายงานได้จาก website ของสำนักระบาดวิทยา (<http://epid.moph.go.th>) หรือศึกษาได้จากคู่มือการเฝ้าระวังและสอบสวนอาการภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2546 ทั้งนี้เพื่อจังหวัดจะได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการกำกับติดตามปัญหาที่เกิดจากการได้รับวัคซีนในระดับจังหวัด และการรายงานมายังสำนักระบาดวิทยาด้วยบัตรรายงานAPR-AEFI จะทำให้สำนักระบาดวิทยากำกับติดตามปัญหาที่เกิดจากการได้รับวัคซีนในระดับประเทศได้

สำหรับข้อมูลจากการรายงานด้วยบัตรรายงานอาการภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค (บัตรรายงาน APR-AEFI) และจากรายงานการสอบสวนโรค ที่รายงานมายังสำนักระบาดวิทยา ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 7 มีนาคม 2550 มีรายงานผู้ป่วยทั้งหมด เพียง 9 ราย จากจังหวัดเพชรบูรณ์(1 ราย) กรุงเทพมหานคร(2 ราย) นราธิวาส (1 ราย) ขอนแก่น(1 ราย) นครปฐม(1 ราย) แม่ฮ่องสอน(2 ราย) และจังหวัดลพบุรี(1 ราย) (เป็นผู้ป่วยรายเดียวกับการรายงานในระบบ 506 จำนวน 3 ราย จากจังหวัดลพบุรี นครปฐม และขอนแก่น) พบว่า เป็นผู้ป่วยอายุต่ำกว่า 1 ปี 8 ราย อีก 1 ราย อายุ 1 ปี 6 เดือน เป็นผู้ป่วยนอก 4 ราย ผู้ป่วยใน 5 ราย เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลชุมชน 6 ราย โรงพยาบาลทั่วไป 1 ราย และโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานคร 2 ราย รายละเอียดของอาการและวัคซีนดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ป่วยอาการภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค จำแนกตามอาการ วัคซีน / lot no. และบริษัทผู้ผลิต ประเทศไทย พ.ศ. 2550 ข้อมูล ณ วันที่ 7 มีนาคม 2550 จากบัตรรายงาน APR-AEFI และจากรายงานการสอบสวนโรค

อาการ	จำนวนผู้ป่วย(ราย)	วัคซีน / lot no.	บริษัทผู้ผลิต
ร้องไห้ไม่หยุด ตัวเขียว ปลายมือเขียว	1	DTP1 / 000045 OPV1 / Z5831	Biofarma Indonesia องค์การเภสัชกรรม
ก้อนอักเสบ บวมแดงบริเวณที่ฉีด	2	DTP1 / EU30605-D	Serum Institute of India
มีไข้ ผื่นเป็นปื้นนูนแดง ตามลำตัว แขนขา ใบหน้า	1	DTP4 / ไม่ทราบ JE1 / 4901-4	ไม่ทราบ องค์การเภสัชกรรม
ไข้ ชักเกร็ง เกร็งกล้ามเนื้อ หน้าเขียว ริมฝีปากเขียว	3	DTP1 / EU30605-D (2 ราย) DTP1 / 000045 (1 ราย) HB3 / 0350417 (1 ราย) OPV3 / Z5830 (1 ราย) OPV2 / Z6595 (1 ราย) OPV1 / Z5853 (1 ราย)	Serum Institute of India Biofarma Indonesia LG Chemical องค์การเภสัชกรรม องค์การเภสัชกรรม องค์การเภสัชกรรม
ตัวอ่อนปวกเปียก มีอาการเขียว หายใจขัด หายใจไม่สะดวก	1	HB2 / 0350416	LG Chemical
ซึมเล็กน้อย ไม่มีไข้	1	DTP2 / EU 30610-D OPV2 / Z6595 HB3 / 0350721	Serum Institute of India องค์การเภสัชกรรม LG Chemical

ผู้ป่วยทั้ง 9 ราย อาจมีอาการป่วยจากวัคซีนที่ได้รับ เนื่องจากระยะเวลาการเกิดอาการและอาการที่พบมีความสอดคล้องเป็นไปได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่พบประวัติหรือข้อมูลอื่น ๆ ที่อาจจะเกี่ยวข้องกับสาเหตุอื่น ๆ ของการเกิดอาการภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค สำหรับอาการของผู้ป่วยทั้ง 9 ราย จะเห็นว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอาการไม่รุนแรงซึ่งพบได้ในวัคซีนดังกล่าวเหล่านั้น และได้กล่าวไว้แล้วในการรายงานฉบับที่แล้ว ดังนั้นถ้ามีการรวบรวมจำนวนได้ส่ววัคซีนที่ใช้ไป และมีการเฝ้าระวังอาการภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคที่ครอบคลุม ครบถ้วน เราจะทราบว่าอาการที่เกิดขึ้นนั้นมีอัตราการเกิดที่ยอมรับได้หรือไม่ แต่สำหรับผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรง อาจเป็นอาการที่เกิดขึ้นเฉพะบุคคล หรือเป็นเหตุการณ์พ้อง หรือเป็นอาการเนื่องจากวัคซีนก็ตาม หากมีอาการรุนแรงเกิดขึ้น เช่น อาการแพ้อย่างรุนแรง (anaphylaxis) หรืออาการทางระบบประสาท เช่น อาการทางสมอง หรืออาการรุนแรงอื่น ๆ ต้องรีบรายงานให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักระบาดวิทยา และสำนักโรคติดต่อทั่วไป ทราบโดยเร็วภายใน 24 ชั่วโมง เพื่อจะได้สอบสวนกำกับติดตามข้อมูล และค้นหาความผิดปกติในระดับจังหวัด/ประเทศ เพื่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้องเหมาะสมรวดเร็วต่อไป